

vzduchu, nedostatku kyslíku, „krátkého“ dechu apod.) se postupně zhoršuje. Zpočátku bývá jen při větší námaze, později i v klidu, hlavně k ránu, kdy je také zahlenění největší. Z dušnosti vzniká únava a deprese. K lékaři často přichází nemocný pozdě, až když je výrazně dušný.

Příčiny CHOPN:

Zcela zásadní příčinou vzniku CHOPN je kouření. V menší míře se uplatňuje vliv znečištěného pracovního nebo venkovního ovzduší, infekce dýchacích cest, dědičné vlivy nebo nízká sociálně-ekonomická úroveň.

Kdy vyhledat lékaře, aby správně zjistil CHOPN?

Každý člověk, který se zadýchává, kuřák i nekuřák, by měl navštívit lékaře a mít vyšetřeny funkce plic. Spirometrie a další doplňková vyšetření umožní lékaři poznat, zda máte CHOPN. Při CHOPN se zhoršují plicní funkce 2 – 3x rychleji než u zdravých lidí.

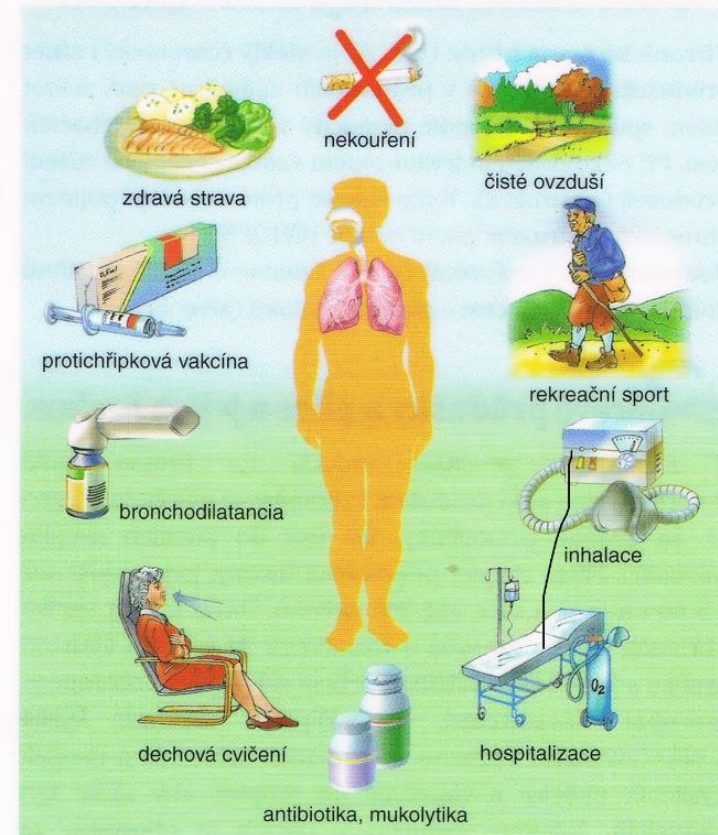
Co můžete udělat, abyste zabránili vzniku a rozvoji CHOPN?

1. nezačít kouřit (v ČR je 60 – 70% nekuřáků)
2. pokud kouříte, zanechte kouření
3. vyvarujte se pobytu ve znečištěném prostředí a infekcí
4. žijte zdravě
5. respektujte rady lékařů

**PREVENCE JE ZÁKLAD ÚSPĚCHU PŘI CHOPN!
LÉČBA CHOPN MUSÍ BÝT TRVALÁ, I KDYŽ JE DRAHÁ!
PREVENCE A LÉČBA V SOUČASNOSTI ZÁSADNĚ
ZLEPŠUJE PŘEDPOVĚĎ (PROGNÓZU) NEMOCI.**

Moderní léčebný přístup k CHOPN:

1. Přesně zvolené **léky rozšiřující průdušky** (bronchodilatancia), které nemocný užívá v inhalační nebo tabletové formě. Je třeba dbát na správné **dávkování léku a techniku inhalace**.
2. **Prevence infekcí** například protichřipkovou vakcínou.
3. Zklidnění infekce **antibiotiky**, eventuálně terapie **hormony**.
4. Včasná a intenzivní léčba v nemocnici (hospitalizace) při náhlém zhoršení (akutní exacerbaci).
5. **Dechová rehabilitace**, přiměřená **tělesná aktivita** a vyvážená **dieta**.
6. Zvážení dlouhodobé domácí inhalace kyslíku a případně chirurgické léčby.

Ušeoobecné informace o CHOPN:

Chronická obstrukční plicní nemoc (CHOPN) je druh onemocnění průdušek a plic, při němž je omezeno proudění vzduchu do dolních dýchacích cest. Již název říká, že jde o vleklou (chronickou) nemoc. Průdušky jsou při CHOPN zúžené. Toto zúžení (obstrukce) je prakticky trvalé a postupně se, pokud není dobře léčeno, zhoršuje. Z toho vyplývají důsledky, tj. špatná výměna vzduchu v plicích a potíže nemocného.

Které nemoci zahrnuje název CHOPN?

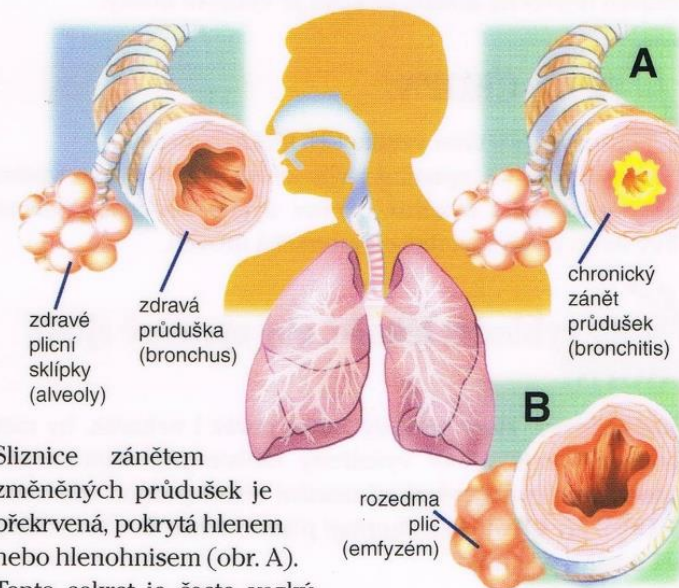
Chronická bronchitida (obr. A) je vleklý (chronický) zánět průdušek, při němž se v průduškách nadměrně tvoří sekret (hlen, sputum), který poté nemocný vykašlává z dýchacích cest. Při několikaletém trvání zánětu vzniká chronické zúžení průdušek (obstrukce). Tento stav se proto označuje pojmem chronická obstrukční plicní nemoc (CHOPN).

Rozedma plic (emfyzém) (obr. B) znamená trvalé rozšíření dolních dýchacích cest – plicních sklípků (alveolů).

2 Zdravé průdušky a plice a jejich funkce.

Z nosohltanu přechází vzduch do hrtanu, poté do průdušnice a do průdušek. Průdušky se mnohokrát větví až na drobné průdušinky, jež ústí do plicních sklípků (alveolů). Plicní sklípky připomínají hrozny, jsou menší než 0,5 mm a je jich více než 300 milionů. Proto v nich vzniká obrovská plocha (zhruba o rozměrech 70 m²) pro výměnu kyslíku a kyslíčnanu uhličitýho. Plicní sklípky jsou obklopeny krevními vlásečnicemi. Ve sklípcích přechází kyslík z vdechovaného vzduchu do krevních vlásečnic a naopak kyslíčnan uhličitý z vlásečnic do sklípků, aby mohl být vydýchán. Výměna vzduchu v plicích je obrovská, za normálních okolností je to zhruba 10 000 – 12 000 litrů za den.

Jak vypadají průdušky a plicní sklípky při CHOPN a jaké to má důsledky?

Sliznice zánětem změněných průdušek je překrvená, pokrytá hlenem nebo hlenohnisem (obr. A). Tento sekret je často viskózní a obtížně se vykašlává. Řasinky přítomné na sliznici průdušek nejsou schopné sekret dostatečně přesunout do průdušnice, potom do hltanu a nemocný jej nemůže vykašlat. Zúžení průdušek a průdušinek vzniká hlavně nahromaděním hlenu a kolapsem průdušek. Vzniká situace při níž nemocný dýchá jakoby do stěbla. Plicní sklípky, které jsou za zúženými průdušinkami, ztrácejí pružnost, rozšiřují se, zvětšují, některé praskají a vytvářejí se větší dutiny (obr. B). Při tom také zanikají plicní vlásečnice. Vzduch se v těchto dutinách hromadí a výměna plynů výrazně vážne.

Jaké potíže cítí nemocný?

Na počátku nemoci bývá nepříjemný pocit zmnoženého vykašlávání, ale dušnost je pouze v období zhoršení zánětu, např. v zimě a při nachlazení. Dušnost (pocit nedostatku